

EUROOPA KOHTU OTSUS

2. aprill 1998*

Apellatsioonkaebus – Riigiabi – Konkurendi kaebus –
Komisjoni kohustused seoses kaebuse uurimise ja selle tagasilükkamise põhjendamisega

Kohtuasjas C-367/95 P,

Euroopa Ühenduste Komisjon, mida esindasid õigustalituse peadirektor Jean-Louis Dewost, sama talituse ametnikud Jean-Paul Keppenne ja Michel Nolin, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis c/o õigustalituse ametnik Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

apellatsioonkaebuse esitaja,

keda toetasid

Prantsuse Vabariik, mida esindasid välisministeeriumi õigusosakonna talituse juhataja Catherine de Salins ja sama osakonna asjur Jean-Marc Belorgey,

menetluse astuja Esimese Astme Kohtus,

ja

Saksamaa Liitvabariik, mida esindasid liitvabariigi majandusministeeriumi kõrgem ametnik Ernst Röder ja sama ministeeriumi nooremametnik Bernd Kloke,

Hispaania Kuningriik, mida esindas Gloria Calvo Díaz, riiklik esindaja riiklikust õigustalitusest,

Madalmaade Kuningriik, mida esindas välisministeeriumi abiõigusnõunik Marc Fierstra,

menetluse astujad,

mille esemeks on apellatsioonkaebus Euroopa Ühenduste Esimese Astme Kohtu (neljas koda laiendatud koosseisus) 28. septembri 1995. aasta otsuse tühistamiseks kohtuasjas T-95/94: Sytraval ja Brink's France vs. komisjon (EKL 1995, lk II-2651),

ja teine menetluspool on:

Chambre syndicale nationale des entreprises de transport de fonds et valeurs (Sytraval) ja Brink's France SARL,

EUROOPA KOHUS

koosseisus: president G. C. Rodríguez Iglesias, kodade esimehed C. Gulmann (ettekandja), H. Ragnemalm ja M. Wathelet, kohtunikud G. F. Mancini, J. C. Moitinho de

---

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

Almeida, P. J. G. Kapteyn, J. L. Murray, D. A. O. Edward, J.-P. Puissochet, G. Hirsch, P. Jann ja L. Sevón,

kohtujurist: C. O. Lenz,

kohtusekretär: R. Grass

arvestades ettekandja-kohtuniku ettekannet,

olles 27. mai 1997. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Euroopa Ühenduste Komisjon esitas apellatsioonkaebuse, mis saabus Euroopa Kohtu kantseleisse 28. novembril 1995, ja palus EÜ Kohtu põhikirja artikli 49 alusel tühistada Esimese Astme Kohtu 28. septembri 1995. aasta otsus kohtuasjas T95/94: Sytraval ja Brink's France vs. komisjon (EKL 1995, lk II-2651, edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus”), millega tühistati komisjoni 31. detsembri 1993. aasta otsus (edaspidi „vaidlusalune otsus”), millega lükati tagasi Chambre syndicale nationale des entreprises de transport de fonds et valeurs'i (Sytraval) ja Brink's France SARLi taotlus, et tuvastataks, et Prantsuse Vabariik on äriühingule Sécuropost SA (edaspidi „Sécuropost”) abi andes rikkunud EÜ asutamislepingu artikleid 92 ja 93.
- 2 Komisjoni nõuete toetuseks Esimese Astme Kohtus menetlusse astunud Prantsuse Vabariik esitas oma vastuse. Chambre syndicale nationale des entreprises de transport de fonds et valeurs (Sytraval) ja Brink's France SARL (edaspidi „kaebuse esitajad”) Euroopa Kohtule märkusi ei esitanud.
- 3 Saksamaa Liitvabariik, Hispaania Kuningriik ja Madalmaade Kuningriik esitasid komisjoni nõuete toetuseks menetlusse astumise avaldused, mis saabusid Euroopa Kohtu kantseleisse vastavalt 24. jaanuaril, 22. veebruaril ja 26. veebruaril 1996. Kolme 5. märtsi 1996. aasta määrusega andis Euroopa Kohus neile menetlusse astumiseks loa.

Faktilised asjaolud ja menetlus Esimese Astme Kohtus

- 4 Vaidlustatud kohtuotsusest selgub, et 1987. aastani tegeles La Poste française (edaspidi „La Poste”) oma raha ja väärtpaberite veoga omaenda osakondade jõul. 1986. aastal otsustas La Poste hakata teatava osaga oma tegevusaladest tegelema äriühingute vahendusel. Nii moodustati 16. detsembril 1986 La Poste'i tütarettevõtjate valdusühing (edaspidi „Sofipost”), mida kontrollis 99% ulatuses Prantsuse Vabariik. 16. aprillil 1987 rajas Sofipost äriühingu Sécuropost, mida ta kontrollib 99,92% ulatuses. Selle äriühingu tegevusala on turvaline rahavedu, valve- ja kaitsetegevus ning järelevalve. La Poste lähetas Sécuroposti tööle üle 220 ametniku.
- 5 28. septembril 1987 sõlmitud eraõigusliku kokkuleppega usaldas La Poste Sécuropostile tegevuse eespool määratletud valdkondades, millega ta enne tegeles ise. Pärast seda pidi Sécuropost oma klientuuri ja tegevust laiendama. 30. septembril 1987 sõlmisid posti- ja telekommunikatsiooniminister ja Sécuropost raamlepingu. 1987.–1989. aastani andis

Sofipost Sécúripostile kaks laenu – 5 000 000 Prantsuse franki ja 15 000 000 Prantsuse franki – ning suurendas tema kapitali.

- 6 4. septembril 1989 esitas mitu Prantsuse ettevõtjat ja ettevõtjate ühendust, sealhulgas kaebuse esitajad, komisjonile kaks taotlust – esiteks, et algatataks menetlus EÜ asutamislepingu artiklite 85, 86 ja 90 alusel, teiseks asutamislepingu artiklite 92 ja 93 alusel. Käesoleva kohtuasja esemeks on ainult viimane taotlus.
- 7 Selle kaebuse peale nõudis komisjon 14. märtsi 1990. aasta kirjaga selgitusi Prantsuse valitsuselt ja see vastas 3. mai 1990. aasta kirjaga.
- 8 28. juunil 1991 teatas komisjon kaebuse esitajatele, et nende kaebus „[tekitas] mitu olulist põhimõttelist küsimust, mis nõuavad antud juhul, et komisjoni asjaomased talitused neid põhjalikult uuriksid”. 9. oktoobril 1991 teatas ta kaebuse esitajatele lisaks, et nende toimik „[näib olevat] erakordselt keeruline ning eeldab palju kaebuse esitajate ja Prantsuse ametiasutuste esitatud arvukate dokumentide tehnilisi analüüse [...]”.
- 9 5. veebruaril 1992 võttis komisjon vastu otsuse, kus ta väitis, et ei ole võimalik teha järeldust asutamislepingu artikli 92 tähenduses riigiabi olemasolu kohta. Eriti märkis ta, et tema käsutuses oleva hindamismaterjali põhjal otsustades on tehing, mille tulemusel rajati Sécúripost, võrreldav sellega, kui olemasolev ettevõtja teeb ümberkorraldusi, olles otsustanud luua ühe tegevusharu eraldi korraldamiseks tütarettevõtja.
- 10 Kaebuse esitajad esitasid selle otsuse tühistamiseks 13. aprillil 1992 EÜ asutamislepingu artikli 173 alusel hagi. See hagi jäi aga esemeta, kui komisjon 5. veebruari 1992. aasta otsuse 22. juunil 1992 tagasi võttis.
- 11 24. juulil 1992 täiendasid kaebuse esitajad komisjonile esitatud kaebust. 21. jaanuaril 1993 teatas komisjon neile, et Prantsuse valitsuse poolt Sécúriposti suhtes võetud meetmed kanti teatamata abi registrisse.
- 12 26. märtsil 1993 lubas Prantsuse valitsus Sofipostil Sécúriposti omandi erasektorisse üle viia. 22. aprillil 1993 tegid kaebuse esitajad kaebusesse veel ühe täienduse. 5. mail 1993 teatas komisjon neile, et otsustas asja uurimise jagada kahte ossa – enne ja pärast erastamist.
- 13 11. oktoobril 1993 nõudsid kaebuse esitajad EÜ asutamislepingu artikli 175 alusel, et komisjon teeks nende 4. septembril 1989 esitatud kaebuse kohta otsuse.
- 14 31. detsembril 1993 saatis komisjon, keda esindas konkurentsiküsimuste eest vastutav ametnik, Prantsuse valitsusele kirja, teatades talle täpsemalt põhjendamata, et on otsustanud oma käsutuses oleva materjali põhjal sulgeda toimiku järeldusega, et tegemist ei ole riigiabiga asutamislepingu artikli 92 lõike 1 tähenduses. Ta rõhutas siiski, et tema otsus ei kehti pärast 1992. aastat Sécúriposti erastamise raames võetud meetmete kohta.
- 15 Samal päeval saatis komisjon, keda ikka esindas konkurentsiküsimuste eest vastutav ametnik, kaebuse esitajatele kirja, teatades vastuseks nende argumentidele, et on tuvastanud, et tema läbiviidud uurimise tulemusel ei ole võimalik järeldada, nagu oleks käesoleval juhul tegemist riigiabiga asutamislepingu artikli 92 tähenduses, nii et ta on otsustanud asja lõpetada.

- 16 2. märtsil 1994 esitasid kaebuse esitajad Esimese Astme Kohtule hagi selle otsuse tühistamiseks.
- 17 Oma hagi põhjenduseks esitasid nad neli väidet. Esimene puudutas asutamislepingu artikli 93 lõike 2 rikkumist, sest käesolevaid asjaolusid arvestades oli komisjoni otsus selles sättes ette nähtud menetlus algatamata jätta põhjendamatu. Teine väide puudutas kaebuse esitajate kaitseõiguse rikkumist sellega, et komisjon võttis oma otsuses, mis oli neile kahjulik, arvesse dokumente, mida neile ei olnud edastatud, näiteks Prantsuse valitsuse märkusi. Kolmas väide puudutas EÜ asutamislepingu artikli 190 rikkumist sellega, et komisjon jättis vaidlusaluses otsuses vastamata kaebuse esitajate etteheidetele, mis sisaldasid kaebuses ja puudutasid järgmist abi: 1) La Poste'i haldustöötajate lähetamine Sécúriposti, 2) La Poste'i ruumide andmine Sécúriposti käsutusse, 3) kütusega varustamine ja sõidukite hooldustööd liiga soodsatel tingimustel ja 4) Sofiposti poolt Sécúripostile soodusintressiga antud 15 000 000 Prantsuse frangi suurune laen. Neljas väide puudutas ilmseid hindamisvigu seoses sellega, kuidas vaidlusaluses otsuses käsitleti Sécúriposti kapitali suurendamist 9 775 000 Prantsuse frangi võrra, ettemakseid, mida La Poste Sécúripostile tellimuste pealt tegi, ning ebatavalisi tariife ja tagatisi, mida La Poste talle pakkus.

Vaidlustatud kohtuotsus

- 18 Vaidlustatud kohtuotsuse järgi taotletakse kaebuse esitajate haviga, et tühistataks vaidlusalune otsus, „millega lükati tagasi hagejate taotlus, et komisjon tuvastaks, et Prantsuse Vabariik on Sécúripostile abi andes rikkunud asutamislepingu artikleid 92 ja 93”.
- 19 Esimese Astme Kohus leidis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 32 esmalt, et võttes arvesse kohtutoimiku dokumente, tuleb uurimisel keskenduda korraga kolmandale ja neljandale väitele, mis puudutavad asutamislepingu artikli 190 rikkumist ja ilmset hindamisviga.
- 20 Seejärel nentis ta punktis 51, et esiteks on vaidlusaluse otsuse näol tegemist komisjoni otsusega, milles kaebuse esitajate väited lükati tagasi põhjendusel, et teatatud meetmed ei kujuta endast riigiabi, ning teiseks ei ole keegi vaidlustanud seda, et tegemist on EÜ asutamislepingu artikli 189 neljanda lõigu tähenduses otsusega, mida tuleb järelikult põhjendada vastavalt asutamislepingu artiklile 190. Niisiis leidis Esimese Astme Kohus punktis 53, et tuleb kontrollida, kas vaidlusalusest otsusest selgus selgelt ja ühemõtteliselt arutluskäik, mis viis komisjoni järeldusele, et kaebuse esitajate teatatud meetmed ei kujuta endast asutamislepingu artikli 92 tähenduses riigiabi, nii et kaebuse esitajatel oleks võimalik saada oma kaebuse tagasilükkamise põhjustest teada, et oma õigusi kaitsta, ning et Esimese Astme Kohus saaks teostada oma kontrolli.
- 21 Seoses sellega rõhutas Esimese Astme Kohus punktis 54, et kohtulik kontroll, mida need põhjendused peavad võimaldama, ei puuduta käesoleval juhul seda, kas on tehtud ilmne hindamisviga, s.t ei kontrollita juba riigiabiks tunnustatud riiklike meetmete nõuetelevastavuse uurimist, mis kuulub komisjoni ainupädevusse, vaid seda, kuidas komisjon tõlgendas ja kohaldas asutamislepingu artiklis 92 käsitletava riigiabi mõistet, kui otsustas, kas kaebuse esitajate teatatud meetmed tuleb riigiabiks lugeda või mitte.
- 22 Esimese Astme Kohus leidis punktis 55, et tuleb meenutada vaidlusaluse otsuse konteksti, sest põhjenduste piisavust ei pea hindama mitte üksnes nende sõnastuse, vaid ka konteksti

põhjal. Seoses sellega rõhutas Esimese Astme Kohus nelja punkti: esiteks asjaolu, et vaidlusalune otsus võeti vastu pärast erakordselt pika tähtaja möödumist (punkt 56); teiseks asjaolu, et komisjon täpsustas oma kirjavahetuses kaebuse esitajatega, et nende kaebus tekitab mitu olulist põhimõttelist küsimust, mis nõuavad põhjalikku uurimist ja palju tehnilisi analüüse (punkt 57); kolmandaks asjaolu, et komisjon võttis oma esimese, 5. veebruari 1992. aasta otsuse kaebuse esitajate tühistamishagi peale tagasi, kuigi see hagi piirdus mitmesuguste juba nende esialgses kaebuses esitatud etteheidete kordamisega ega sisaldanud uusi etteheiteid (punkt 58), ning neljandaks asjaolu, et komisjon kandis vaidlusalused meetmed teatamata abi registrisse ning avaldas Prantsuse valitsusele saadetud kirjas kahetsust, et ühestki kõnealuselt meetmest asutamislepingu artikli 93 lõike 3 kohaselt ette ei teatatud (punkt 59).

- 23 Nende tõdemuste valguses leidis Esimese Astme Kohus punktis 60, et tuleb uurida, kas käesoleval juhul toetab vaidlusaluse otsuse põhjendus järeldust, et kaebuse esitajate teatatud meetmed ei kujuta endast asutamislepingu artikli 92 tähenduses riigiabi.
- 24 Selles osas tegi ta järelduse, et mis puutub kaebuse esitajate etteheitesse seoses lähetatud haldustöötajatega, on vaidlusalune otsus põhjendamata (punktid 62 ja 63), ning mis puutub ruumide andmisse Sécuritépostis käsutusse (punktid 65 ja 66), sõidukite hooldusse (punkt 69), 15 000 000 Prantsuse frangi suuruse laenu andmisse (punkt 72) ja hindadesse, mida Sécuritépost La Poste'ilt küsis (punktid 74–76), on see otsus põhjendatud ebapiisavalt.
- 25 Selles kontekstis leidis Esimese Astme Kohus punktides 66 ja 72, et kuna komisjon on otsustanud kaebuse meetme kohta, mida kaebuse esitaja loeb teatamata riigiabiks, rahuldumata jätta, laskmata kaebuse esitajal enne lõpliku otsuse vastuvõtmist uurimise käigus kogutud andmete kohta arvamust avaldada, on komisjon kohustatud vaatama oma algatusel läbi etteheited, mida kaebuse esitaja ei oleks esitamata jätnud, kui ta oleks neid andmeid teadnud.
- 26 Lisaks leidis Esimese Astme Kohus punktis 78, et komisjoni kohustus oma otsuseid põhjendada võib teatud asjaoludel nõuda seda, et algatataks võistlev menetlus kaebuse esitajaga, sest kaebuse esitaja poolt riigiabiks loetavale meetmele antud hinnangu piisavaks õiguslikuks põhjendamiseks on komisjonil vaja teada kaebuse esitaja seisukohta andmete kohta, mille komisjon on uurimise käigus kogunud. Esimese Astme Kohus leidis, et niisugustel asjaoludel on see kohustus hädavajalikuks laienduseks komisjoni kohustusele tagada asja hoolikas ja erapooletu uurimine, kuulates ära kõik vajalikud arvamused.
- 27 Viimaks nentis Esimese Astme Kohus punktis 80, et vaidlusalune otsus tuleb tühistada, sest selle põhjendused ei suuda kinnitada järeldust, et kaebuse esitajate teatatud meetmed ei ole asutamislepingu artikli 92 tähenduses riigiabi.

Apellatsioonkaebus

- 28 Oma appellatsioonkaebuses palub komisjon Euroopa Kohtul:
  - vaidlustatud kohtuotsus tühistada koos kõigi tühistamisega kaasnevate õiguslike tagajärgedega ning eriti kohtuasi Esimese Astme Kohtusse tagasi saata, et tehtaks otsus põhiküsimuses, ja

- mõista kohtukulud välja Esimese Astme Kohtu hagejatelt.
- 29 Prantsuse Vabariik palub Euroopa Kohtul:
- rahuldada komisjoni apellatsioonkaebus ja tühistada vaidlustatud kohtuotsus ning
  - rahuldada komisjoni poolt Esimese Astme Kohtus esitatud nõuded.
- 30 Ka Saksamaa Liitvabariik, Hispaania Kuningriik ja Madalmaade Kuningriik paluvad Euroopa Kohtul komisjoni apellatsioonkaebus rahuldada.
- 31 Apellatsioonkaebuse põhjenduseks esitab komisjon kolm väidet. Ta väidab, et Esimese Astme Kohus on teinud õigusvea:
- riigiabi puudutava otsuse adressaadi osas;
  - põhjendamiskohustuse ulatuse osas ja
  - menetluseeskirjade osas, mida tuleb täita riigiabi valdkonna kohtuasjade käsitlemisel.
- 32 Komisjon leiab, et Esimese Astme Kohus jättis arvestamata asutamislepinguga riigiabi valdkonnas kehtestatud õigusliku raamistiku ja sellega seotud Euroopa Kohtu praktika. Sellises olukorras nagu praegu käsitletav, kus komisjon teeb otsuse riigiabi kohta, millest ühes kaebuses teatatakse, ei ole kaebuse esitajal eriõigusi ning ta saab selle otsuse õiguspärasuse vaidlustada üksnes samadel alustel kui kõik muud hagejad, keda otsus otseselt ja isiklikult puudutab.

Euroopa Kohtu hinnang

Asutamislepinguga kehtestatud riigiabi kontrolli süsteem

- 33 Enne apellatsioonimenetluse raames esitatud väidete uurimist tuleb meenutada asutamislepinguga kehtestatud riigiabi kontrolli süsteemi asjakohaseid eeskirju.
- 34 Asutamislepingu artikli 92 lõikes 1 on sätestatud: „Kui käesolevas lepingus ei ole sätestatud teisiti, on igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, ühisturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust.”
- 35 Asutamislepingu artiklis 93 on ette nähtud erimenetlus, mille kohaselt jälgib ja kontrollib komisjon riigiabi andmist pidevalt. Seoses liikmesriikide kavandatava uue abiga on selle artikli lõikes 3 ette nähtud eelmenetlus, mille puudumise korral ei saa antavat abi lugeda nõuetekohaselt määratuks. Asutamislepingu artikli 93 lõike 3 esimese lause kohaselt tuleb komisjonile teatada kõikidest plaanidest abi määramise või muutmise kohta enne nende rakendamist.
- 36 Seejärel viib komisjon läbi kavandatud abi esialgse uurimise. Kui talle tundub selle uurimise lõpuks, et plaan ei sobi ühisturuga kokku, algatab ta viivitamata menetluse, mis on ette nähtud artikli 93 lõike 2 esimeses lõigus, kus on sätestatud: „Kui komisjon leiab

pärast asjassepuutuvatelt isikutelt selgituste saamist, et riigi poolt või riigi ressurssidest antav abi ei sobi ühisturuga kokku artikli 92 järgi või et sellist abi kasutatakse valel eesmärgil, siis otsustab komisjon, et asjassepuutuv riik peab säärase abi lõpetama või muutma seda komisjoni määratud tähtaja jooksul.”

- 37 Asutamislepingu artikli 93 lõike 3 viimasest lausest nähtub, et kogu esialgse staadiumi vältel ei tohi asjaomane liikmesriik abiplaani rakendada. Artikli 93 lõikes 2 ette nähtud uurimismenetluse algatamise korral jääb see keeld kehtima, kuni komisjon on teinud otsuse abiplaani kokkusobivuse kohta ühisturuga. Kui aga komisjon pole kahe kuu jooksul pärast teavitamist reageerinud, võib asjaomane liikmesriik abiplaani rakendada, olles komisjoni sellest hoiatanud (vt eriti 11. juuli 1996. aasta otsust kohtuasjas C-39/94: SFEI jt, EKL 1996, lk I-3547, punkt 38).
- 38 Artiklis 93 ette nähtud menetluse raames tuleb seega eristada ühelt poolt abi esialgse uurimise staadiumi, mis on kehtestatud asutamislepingu artikli 93 lõikega 3 ja mille eesmärk on üksnes võimaldada komisjonil kõnealuse abi ühisturuga osalise või täieliku kokkusobivuse kohta esmane arvamus kujundada, ning teiselt poolt artikli 93 lõikes 2 nimetatud uurimisstaadiumi, mis on mõeldud selleks, et komisjon saaks kõikide asjaolude kohta täieliku teabe koguda (vt 19. mai 1993. aasta otsust kohtuasjas C-198/91: Cook vs. komisjon, EKL 1993, lk I-2487, punkt 22, ja 15. juuni 1993. aasta otsust kohtuasjas C-225/91: Matra vs. komisjon, EKL 1993, lk I-3203, punkt 16).
- 39 Artikli 93 lõikes 2 sätestatud menetlus on vältimatu, kui komisjonil on abi ühisturuga kokkusobivuse hindamisel tõsiseid raskusi. Seega võib komisjon abi suhtes soodsa otsuse tegemisel piirduda artikli 93 lõikes 3 sätestatud esialgse uurimisega vaid siis, kui ta on esialgse uurimise lõpul veendunud, et abi on asutamislepinguga kooskõlas. Seevastu juhul, kui esialgne uurimine viib komisjoni vastupidise veendumuseni või isegi ei võimalda tal ületada kõiki selle abi ühisturuga kokkusobivuse hindamisel tekkinud raskusi, on komisjoni ülesanne koguda kõik vajalikud arvamusel ja algatada selleks artikli 93 lõikes 2 sätestatud menetlus (vt eriti 20. märtsi 1984. aasta otsust kohtuasjas 84/82: Saksamaa vs. komisjon, EKL 1984, lk 1451, punkt 13, eespool viidatud kohtuotsuse Cook vs. komisjon punkti 29 ning eespool viidatud kohtuotsuse Matra vs. komisjon punkti 33).
- 40 Kui komisjon leiab artikli 93 lõikes 2 ette nähtud menetlust algatamata sama artikli lõike 3 alusel vastuvõetud otsuses, et abi sobib ühisturuga kokku, on selle artikli lõikes 2 ette nähtud menetlustagatiseid kindlustatud vaid siis, kui õigustatud isikutel on võimalus vaidlustada komisjoni otsus Euroopa Kohtus (vt eriti eespool viidatud kohtuotsuse Cook vs. komisjon punkti 23 ja kohtuotsuse Matra vs. komisjon punkti 17).
- 41 Asutamislepingu artikli 93 lõike 2 tähenduses asjassepuutuvateks isikuteks, kellel on seega isikutena, keda otsus otseselt ja isiklikult puudutab, asutamislepingu artikli 173 neljanda lõigu alusel õigus esitada tühistamishagi, on isikud, ettevõtjad ja ühendused, kelle huve abi andmine puudutab, s.t eelkõige abi saajaga konkureerivad ettevõtjad ja kutseorganisatsioonid (vt eriti 14. novembri 1984. aasta otsust kohtuasjas 323/82: Intermills vs. komisjon, EKL 1984, lk 3809, punkt 16).
- 42 Komisjoni apellatsioonkaebuse toetuseks esitatud kolme väidet tuleb uurida neid õiguslikke asjaolusid arvestades.

Esimene väide

- 43 Oma esimeses väites leiab komisjon, et Esimese Astme Kohus hindas vaidlusaluse otsuse iseloomu valesti, järeldades, et see on otsus kaebuse tagasilükkamise kohta. Komisjon ja neli menetlusse astunud liikmesriiki rõhutavad, et ainsad otsused, mida komisjon tohib asutamislepingu artiklite 92 ja 93 raames teha, on liikmesriigile adresseeritud otsused abi olemasolu või kokkusobivuse kohta. Isegi kui komisjon teatab hea haldustava kohaselt oma otsusest võimaliku kaebuse esitajale, ei saa see teavitamine iseenesest kujutada endast kaebuse esitajale adresseeritud otsust. Kehtiva ühenduse õiguse kohaselt ei ole riigiabi valdkonnas olemas kaebuste tagasilükkamise otsuste kategooriat.
- 44 Selles osas tuleb meenutada, nagu Esimese Astme Kohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 50 ka tegi, et ei asutamislepingus ega ühenduse õigusaktides ole määratletud riigiabi vastu suunatud kaebuste menetlemise korda.
- 45 Nende tingimuste juures tuleb nentida, et komisjoni poolt riigiabi valdkonnas tehtud otsuste adressaadid on asjaomased liikmesriigid. See kehtib ka siis, kui otsused puudutavad riiklikke meetmeid, mille kohta on esitatud kaebus, et nende näol on tegemist asutamislepingu vastase riigiabiga, ning siis, kui komisjon keeldub asutamislepingu artikli 93 lõikes 2 ette nähtud menetlust algatamast, sest leiab, et meetmed, mille kohta kaebus on esitatud, ei kujuta endast riigiabi asutamislepingu artikli 92 tähenduses või et need sobivad ühisturuga kokku. Kui komisjon võtab selliseid otsuseid vastu ja teatab hea haldustava kohaselt oma otsusest kaebuse esitajatele, tuleb kaebuse esitajal vajaduse korral esitada tühistamishagi liikmesriigile adresseeritud otsuse vastu, mitte talle saadetud kirja vastu, kus talle otsusest teatatakse.
- 46 Järelikult, kuigi on kahetsusväärne, et komisjon ei teavitanud kaebuse esitajaid oma seisukohast ega saatnud neile koopiat asjaomasele liikmesriigile adresseeritud piisavalt põhjendatud otsusest, tegi Esimese Astme Kohus õigusvea, arvates, et vaidlusaluse otsuse adressaat ei ole mitte see riik, vaid et tegemist on kaebuse esitajatele adresseeritud otsusega, milles lükatakse tagasi nende taotlus, et komisjon tuvastaks, et Prantsuse Vabariik on Sécuritépostile abi andes rikkunud asutamislepingu artikleid 92 ja 93.
- 47 Esimese Astme Kohtu tehtud õigusviga ei muuda tema kohtuotsust siiski kehtetuks, sest kõnealune otsus puudutab kaebuse esitajaid otseselt ja isiklikult, nagu komisjon on ka mõõnnud. Tuvastades oma otsuses, et uurimise tulemusel ei ole võimalik järeldada, nagu oleks tegemist riigiabiga asutamislepingu artikli 92 tähenduses, keeldus komisjon kaudselt asutamislepingu artikli 93 lõikes 2 ette nähtud menetlust algatamast. Käesoleva otsuse punktides 40 ja 41 viidatud Euroopa Kohtu praktikast nähtub aga, et sellises olukorras on nimetatud sättes ette nähtud menetlustagatised kindlustatud vaid siis, kui õigustatud isikutel on võimalus vaidlustada komisjoni otsus Euroopa Kohtus vastavalt asutamislepingu artikli 173 neljandale lõigule. Seda põhimõtet saab kohaldada nii siis, kui otsus tehakse põhjusel, et komisjon peab abi ühisturuga kokkusobivaks, kui ka siis, kui ta arvab, et tegemist ei ole üldse abiga.
- 48 Et kaebuse esitajad kuuluvad vaieldamatult õigustatud isikute hulka, kellele on ette nähtud kõnealused menetlustagatised, tuleb neid käsitada isikutena, keda vaidlusalune otsus otseselt ja isiklikult puudutab. Seega on nende nõue otsus tühistada vastuvõetav (eespool viidatud kohtuotsuse *Cook vs. komisjon* punktid 25 ja 26).

- 49 Neid kaalutlusi arvesse võttes tuleb tõdeda, et otsustades, et käesoleva asja asjaoludel on vaidlusaluse otsuse näol tegemist kaebuse esitajatele adresseeritud otsusega, millega lükati tagasi nende taotlus, et komisjon tuvastaks asutamislepingu artiklite 92 ja 93 rikkumise, ei teinud Esimese Astme Kohus sellist õigusviga, mis muudaks tema kohtuotsuse kehtetuks.

Teine ja kolmas väide

- 50 Oma teises ja kolmandas väites leiab komisjon, et Esimese Astme Kohtu veast komisjoni otsuse adressaadi määramisel tuleneb põhjendamise ja kaebuse uurimise kohustuse ekslik hinnang.
- 51 Kuigi komisjon möönab, et tal on otsuse adressaadi staatusest olenemata kohustus esitada põhjendused, mis võimaldavad akti õiguspärasust kontrollida, ning et ta oli kohustatud uurima kõiki faktilisi ja õiguslikke asjaolusid, mille kaebuse esitajad talle teatavaks olid teinud, väidab ta, et Esimese Astme Kohus hindas põhjendamiskohustuse ulatust ekslikult, nagu oleks otsuse adressaadiks olnud kaebuse esitajad.
- 52 Seega leiab komisjon, et Esimese Astme Kohus tegi õigusvea, leides vaidlustatud kohtuotsuse punktis 53, et vaidlusalust otsust oleks pidanud põhjendada nii, et kaebuse esitajatel oleks võimalik saada nende kaebuse tagasilükkamise põhjustest teada, et nad saaksid oma õigusi kaitsta. Tema arvates saab kaebuse esitaja, kes tugineb hiljem, tühistamishagi raames, otsuse põhjendamata jätmisele, teha seda üksnes samadel alustel nagu kõik muud hagejad, keda otsus otseselt ja isiklikult puudutab.
- 53 Lisaks väidab komisjon, et kuigi on õige, et igas menetluses, mis võib viia teatud isikut kahjustava akti vastuvõtmiseni, on kaitseõigus ühenduse õiguse aluspõhimõtteid, on riigiabi küsimustes sellise isiku olukorras ainult asjaomane liikmesriik ning seega tuleb kolmandate asjassepuutuvate isikute esitatud selgituste kohta küsida ainult tema seisukohta.
- 54 Järgmiseks märgib komisjon, et vaidlusaluse otsuse ulatuse ekslikust tõlgendusest tulenevalt andis Esimese Astme Kohus kaebuse esitajale ilma õigusliku aluseta uusi menetluslikke õigusi, arvates, et komisjon on kohustatud vaatama oma algatusel läbi etteheited, mida kaebuse esitaja ei oleks esitamata jätnud, kui ta oleks neid andmeid teadnud, ning et põhjendamiskohustus võib teatud asjaoludel nõuda seda, et algatataks võistlev menetlus kaebuse esitajaga. Komisjon osutab, et võttes arvesse, kui suur oleks uurimise ulatus kõigi hüpoteetiliste etteheidete korral, mida „ideaalne kaebuse esitaja” esitamata ei jäta, nagu Esimese Astme Kohus seda näeb, peaks ta pidevalt selliseid võistlevaid menetlusi algatama.
- 55 Viimaks väidab komisjon, et käesoleval juhul on Esimese Astme Kohus põhjendatuse kontrollimise ettekäändel kontrollinud hindamisviga, ajades niiviisi segi puhtmenetlusliku põhjendamisenõude ja otsuse sisulise õiguspärasuse. Esimese Astme Kohus heitis komisjonile ette ilmset hindamisviga, mille põhjus olevat selles, et komisjoni uurimine oli ebapiisav.
- 56 Neli menetlusse astunud riiki esitavad sisuliselt samad argumendid mis komisjon. Saksamaa Liitvabariik märgib siiski, et kui komisjon otsustab asutamislepingu artikli 93 lõikes 3 nõutava esialgse uurimismenetluse lõpetada ja valib selleks asutamislepingu

artiklile 189 vastava otsuse vormi, ei ole tal mingit põhjendamiskohustust, sest esialgne uurimine ei ole võistlev menetlus ega anna kaebuse esitajale mingit õiguskaitset.

- 57 Neid argumente arvesse võttes tuleb uurida komisjoni kohustuste ulatust siis, kui talle esitatakse riiklike meetmete kohta kaebus, et nende näol on tegemist riigiabiga.
- 58 Esiteks, mis puutub komisjoni väidetavasse kohustusse algatada teatavatel asjaoludel võistlev menetlus kaebuse esitajaga, mis vaidlustatud otsuse järgi tuleneb komisjoni kohustusest oma otsuseid põhjendada, peab nentima, et komisjonile sellise kohustuse seadmiseks pole mingit alust.
- 59 Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 83 väitis, ei saa selline kohustus tegelikult põhineda üksnes asutamislepingu artiklil 190. Lisaks sellele ning nagu komisjon ja menetlusse astunud liikmesriigid märkisid, tuleneb käesoleva kohtuotsuse punktides 38 ja 39 viidatud Euroopa Kohtu praktikast, et komisjon ei ole kohustatud kaebuse esitajaid asutamislepingu artikli 93 lõikes 3 kehtestatud esialgses riigiabi uurimise staadiumis ära kuulama. Peale selle nähtub samast kohtupraktikast, et artikli 93 lõikes 2 käsitletud uurimisstaadiumis peab komisjon üksnes asjassepuutuvatelt isikutelt selgitusi küsima. Järelikult, nagu menetlusse astunud valitsused Euroopa Kohtu menetluse käigus ning kohtujurist oma ettepaneku punktis 91 rõhutasid, võiks see, kui komisjon oleks kohustatud algatama artikli 93 lõikes 3 käsitletud esialgses staadiumis võistleva menetluse kaebuse esitajaga, viia vastuoludeni selles sättes ette nähtud ja artikli 93 lõikes 2 ette nähtud menetluskorra vahel.
- 60 Järgmiseks, mis puutub komisjoni väidetavasse kohustusse teatud etteheited oma algatusel läbi vaadata, tuleb nentida, et vastupidi Esimese Astme Kohtu otsustatule ei ole komisjonil kohustust vaadata oma algatusel läbi etteheiteid, mida kaebuse esitaja ei oleks esitamata jätnud, kui ta oleks teadnud andmeid, mille komisjon oma uurimise käigus kogus.
- 61 See kriteerium, mis kohustab komisjoni end hageja olukorda seadma, ei sobi komisjoni uurimiskohustuse piiritlemiseks.
- 62 Tuleb siiski rõhutada, et see järeldus ei tähenda, et komisjon ei oleks vajaduse korral kohustatud uurima kaebusi, minnes kaugemale kaebuse esitaja poolt talle teatavaks tehtud faktiliste ja õiguslike asjaolude vaatlemisest. Tegelikult on komisjon kohustatud riigiabi käsitlevate asutamislepingu alusnormide korrektse kohaldamise huvides kaebust põhjalikult ja erapooletult uurima ning see võib muuta vajalikuks uurida ka asjaolusid, mida kaebuse esitaja ei ole sõnaselgelt esitanud.
- 63 Mis puutub komisjoni põhjendamiskohustusse, tuleb meenutada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt peavad asutamislepingu artiklis 190 nõutavad põhjendused vastama asjaomase akti olemusele ning sellest peab selgelt ja üheselt selguma akti andnud institutsiooni arutluskäik, nii et asjassepuutuvatele isikutele oleksid võetud meetme põhjused teada ja pädev kohus saaks teostada kontrolli. Põhjendamise nõuet tuleb hinnata, arvestades juhtumi asjaolusid, eelkõige akti sisu, põhjenduste olemust ja selgituste saamise huvi, mis võib olla akti adressaatidel või teistel isikutel, keda kõnealune akt otseselt ja isiklikult puudutab. Põhjendustes ei pea esitama kõiki asjakohaseid faktilisi ja õiguslikke asjaolusid, sest akti põhjenduste vastavust asutamislepingu artikli 190 nõuetele ei tule hinnata mitte üksnes akti sõnastuse, vaid ka selle konteksti ja kõigi asjaomast valdkonda reguleerivate õigusnormide põhjal (vt eriti 13. märtsi 1985. aasta otsust liidetud

kohtuasjades 296/82 ja 318/82: Madalmaad ja Leeuwarder Papierwarenfabriek vs. komisjon, EKL 1985, lk 809, punkt 19; 14. veebruari 1990. aasta otsust kohtuasjas C-350/88: Delacre jt vs. komisjon, EKL 1990, lk I-395, punktid 15 ja 16, ning 29. veebruari 1996. aasta otsust kohtuasjas C-56/93: Belgia vs. komisjon, EKL 1996, lk I-723, punkt 86).

- 64 Konkreetsemal juhul, kui tegemist on komisjoni otsusega, milles tehakse järeldus, et kaebuse esitaja poolt teatatud riigiabi antud ei ole, peab komisjon vastupidi Saksa valitsuse väidetule põhjendama kaebuse esitajale piisavalt, miks kaebuses välja toodud õiguslikest ja faktilistest asjaoludest ei piisa riigiabi olemasolu tõendamiseks. Sellegipoolest ei pea komisjon võtma seisukohta asjaolude suhtes, mis on ilmselgelt asjassepuutumatud, tähtsusetud või selgelt teisejärgulised.
- 65 Komisjoni ja menetlusse astunud riikide argumente, mille kohaselt on Esimese Astme Kohus ajanud segi puhtmenetlusliku põhjendamisinõude ja otsuse sisulise õiguspärasuse ning väidetavalt ebapiisava põhjendatuse ettekäändel heitnud komisjonile tegelikult ette ilmset hindamisviga, mille põhjus olevat selles, et komisjoni uurimine oli ebapiisav, tuleb hinnata, võttes arvesse eeltoodud järeldusi komisjoni kohustuste ulatuse kohta asja uurimisel ja vaidlusaluse otsuse põhjendamisel.
- 66 Seoses sellega tuleb rõhutada, et nagu käesoleva kohtuotsuse punktis 19 on meenutatud, uuris Esimese Astme Kohus asutamislepingu artikli 190 rikkumisega seotud väidet ja ilmse hindamisveaga seotud väidet üheskoos.
- 67 Tuleb aga meenutada, et tegemist on kahe eraldi väitega, mida võib asutamislepingu artiklis 173 ette nähtud menetluse raames esitada. Esimene, mis puudutab põhjenduse puudumist või ebapiisavust, on seotud selle sätte tähenduses olulise menetlusnormi rikkumisega ja on avalikku korda puudutav küsimus, mille peab tõstatama ühenduse kohus ise (vt eriti 20. veebruari 1997. aasta otsust kohtuasjas C-166/95 P: komisjon vs. Daffix, EKL 1997, lk I-983, punkt 24). Teine, mis puudutab seevastu vaidlusaluse otsuse sisulist õiguspärasust, on seotud asutamislepingu rakendusnormi rikkumisega sellesama artikli 173 tähenduses ning ühenduse kohus võib seda uurida vaid siis, kui hageja sellele on viidanud.
- 68 Lisaks tuleb tõdeda, nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 52 seda juba tegi, et kuigi Esimese Astme Kohus ühendas kahe eelmainitud väite uurimise, võttis ta komisjoni otsuse tühistamise aluseks üksnes asutamislepingu artikli 190 rikkumise. Teatavad etteheited, mida vaidlustatud kohtuotsuses selle otsuse vastu esitati, ei saa siiski tugineda põhjendamiskohustuse rikkumisele.
- 69 Nii arvab Esimese Astme Kohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 65 ruumide kohta, mille La Poste Sécüriposti käsutusse andis, et komisjon oleks pidanud võrdlema hindu, mida nõutakse Sécüripostilt, ja hindu, mida peavad sarnaste ruumide kasutamise eest maksma Sécüriposti konkurendid. Mis puutub Sécüriposti sõidukite hooldusse Service national des Ateliers et Garages des PTT poolt, leidis Esimese Astme Kohus vaidlustatud otsuse punktis 69, et komisjon oleks pidanud võrdlema tariife, mida see autoteenindusjaam tegelikult nõuab, ja hindu, mida nõuavad eragaraažid.
- 70 Samuti sedastas Esimese Astme Kohus vaidlustatud otsuse punktis 72, et asjaolust, et 15 000 000 Prantsuse frangi suurune laen, mille Sofipost Sécüripostile andis, on äritehing, ei piisa tõendamiseks, et tegemist ei ole riigiabiga, sest sellise äritehingu saab teha

intressimääraga, mis kujutab endast erisoodustust. Seega oleks komisjon pidanud uurima, kas nõutud intressimäär vastab turumäärale.

- 71 Lisaks, seoses kaebuse esitajate etteheitega, et hinnad, mida Sécuritépost La Poste'ilt nõuab, on selgelt kõrgemad kui hinnad, mida sellel kutsealal tavaliselt nõutakse, rõhutas Esimese Astme Kohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 74 ja 75, et komisjon piirdus La Poste'ilt ja Casino kauplustelt nõutavate hindade võrdlemisel üksnes 1993. aastat puudutavate andmetega. Seda tehes ei võtnud ta arvesse 1987.–1992. aasta hinnaerinevusi, hoolimata asjaolust, et tariifid, mida Sécuritépost La Poste'ilt nõudis, olid 1987. aastast 1993. aastani pidevalt vähenenud, eriti vastavalt La Poste'i ja Sécuritéposti vahelisele 30. septembri 1987. aasta raamlepingule, millega suurenesid kaebuse esitajate esile toodud erinevused veelgi. Sellest järeldub, et Esimese Astme Kohtu väitel oleks komisjon pidanud uurima tariife, mida Sécuritépost La Poste'ilt ja teistelt klientidelt nõuab, ka varasematest aastatest kui 1993.
- 72 Käesoleva kohtuotsuse punktides 69–71 kirjeldatud juhtudest nähtub, et Esimese Astme Kohus ei eristanud vajalikul määral põhjendamisnõuet ja otsuse sisulist õiguspärasust. Tegelikult heitis ta komisjonile väidetava ebapiisava põhjendatuse ettekäändel ette ilmset hindamisviga, mille põhjus olevat selles, et komisjoni uurimine oli ebapiisav.
- 73 Sellegipoolest tuleb tõdeda, et teiste etteheidete osas ei ole Esimese Astme Kohus teinud õigusviga, kui ta tuvastas, et vaidlusalune otsus on põhjendamata.
- 74 Seoses sellega tuleb kõigepealt meenutada, et Esimese Astme Kohus leidis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 62, et vaidlusalune otsus on põhjendamata selles osas, mis puutub kaebuse esitajate etteheitesse, et komisjon ei uurinud erisoodustust, millest nad oma kaebuses teatasid ning mis seisneb selles, et La Poste'ist Sécuritéposti lähetatud töötajaid võib ükskõik millal algsesse töökohta tagasi suunata, kui ettevõttes, kuhu nad on lähetatud, osutub vajalikuks töötajate arvu vähendada, ilma see ettevõtte peaks maksma kompensatsiooni töölt etteteatamata vabastamise eest või koondamishüvitist. Esimese Astme Kohtus piirdus komisjon üksnes teatamisega, et töölt etteteatamata vabastamise kompensatsiooni või koondamishüvitise maksmatajätmine on vaid ühe mitmes kaebuses esitatud etteheite teisejärguline aspekt; see etteheide puudutab seda, et riik võtab Sécuritéposti töötajate tasustamise täielikult või osaliselt enda peale.
- 75 Tuleb märkida, et Esimese Astme Kohtu järeldus, mille kohaselt on vaidlusalune otsus selles punktis põhjendamata, sest komisjon ei vastanud sellele etteheitele, on õigustatud. Seda etteheidet, mis oli kaebuses sõnaselgelt ära toodud, ei saa pidada Sécuritéposti töötajate täielikku või osalist riigipoolset tasustamist puudutava etteheite teisejärguliseks aspektiks. Isegi kui oletada, et kõigile La Poste'ist tulnud töötajatele maksab palka Sécuritépost, ei välista see, et Sécuritépost võib saada kasu soodustusest, mis seisneb selles, et ta ei pea vastaval juhul maksma kompensatsiooni töölt etteteatamata vabastamise eest ega koondamishüvitist.
- 76 Järgmiseks leidis Esimese Astme Kohus oma otsuse punktis 63, et vaidlusalune otsus on põhjendamata selles osas, mis puutub kaebuse esitajate etteheitesse, et Sécuritépost ei tee lähetatud ametnike pealt töötuskindlustuskassadesse sissemaksid. Vaidlustatud kohtuotsuse kohaselt vastas komisjon sellele teatega, et „lähetatud töötajate palkamisel ei pea töötuskindlustuskassadesse mingeid sissemaksid tegema, sest nende staatus tagab neile töökoha”.

- 77 Tuleb tõdeda, et Esimese Astme Kohtu järelalus, mille kohaselt on vaidlusalune otsus põhjendamata, on ka selles punktis õigustatud. Nagu Esimese Astme Kohus rõhutas, tunnistas komisjon vaidlusaluses otsuses sõnaselgelt, et kindlustusfondidesse ei ole mingeid sissemakseid tehtud, kuid tema selgitus põhjuste kohta, mis viisid ta järelalusele, et see asjaolu ei kujuta endast riigiabi asutamislepingu artikli 92 tähenduses, on sedavõrd puudulik, et tuleb nentida, et vaidlusalune otsus on põhjendamata.
- 78 Eelnevat arvesse võttes tuleb järelalada, et komisjoni apellatsioonkaebuse väited on osaliselt põhjendatud. Siiski leiab ka Euroopa Kohus samamoodi nagu Esimese Astme Kohus, et vaidlusalune otsus on teatud osas põhjendamata. See põhjendamatus aga on iseenesest piisav, et vaidlusalust otsust tühistada. Järelikult tuleb apellatsioonkaebus tervikuna tagasi lükata.

Kohtukulud

- 79 Vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 122 esimesele lõigule otsustab juhul, kui apellatsioonkaebus on põhjendamatu, kohtukulude jaotuse Euroopa Kohus. Kodukorra artikli 69 lõikest 2 nähtub, et kohtuvaidluse kaotanud pool on kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud, ning sama kodukorra artikli 69 lõikest 3 nähtub, et kui osa nõudeid rahuldatakse ühe poole, osa teise poole kasuks või kui tegemist on eriliste põhjustega, võib Euroopa Kohus otsustada kulude jaotuse või jätta kummagi poole kohtukulud tema enda kanda.
- 80 Käesoleval juhul on komisjon kohtuvaidluse kaotanud, kuid esimese kohtuastme kaebuse esitajad apellatsioonimenetluses ei osalenud ja järelikult kohtukulude hüvitamist ei nõudnud. Neil asjaoludel tuleb kodukorra artikli 69 lõike 3 alusel otsustada, et komisjon ja Prantsuse Vabariik kannavad ise oma kohtukulud. Kodukorra artikli 69 lõike 4 alusel kannavad ka Saksamaa Liitvabariik, Hispaania Kuningriik ja Madalmaade Kuningriik ise oma kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes

EUROOPA KOHUS

otsustab:

1. Jätta apellatsioonkaebus rahuldamata.

2. Jätta Euroopa Ühenduste Komisjoni, Saksamaa Liitvabariigi, Hispaania Kuningriigi, Prantsuse Vabariigi ja Madalmaade Kuningriigi kohtukulud nende enda kanda.

Rodríguez Iglesias

Gulmann

Ragnemalm

Wathelet

Mancini

Moitinho de Almeida

Kapteyn

Murray

Edward

Puissochet

Hirsch

Jann

Sevón

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 2. aprillil 1998 Luxembourgis.

Kohtusekretär

President

R. Grass

G. C. Rodríguez Iglesias